

CUVINTE BĂNĂȚENE

ADUNATE DE

EMILIAN NOVACOVICIU

ANUL 1924

PREȚUL 8 LEI.

Am adunat și arangiat după putință în rând alfabetic, cuvinte cu esPLICAREA lor, culese direct din conversațiile cu poporul Bănățian, cari nu se află în limba scrisă.

Aflarea originii acestor cuvinte, în scopul de a-ne cunoaște și curăți limba de străinisme, o las în grija savanților.

Ar fi de dōrit, ca lucrarea prezentă, să dea un bun îndemn și D-lor colegi din ținuturile României-Mari.

Autorul.

Răcășdia, jud. Caraș-Severin anul 1924.

A

- „Agără“. — Pândește.
„Afițare“. — Rescolire. „Afițăie“. — Aprinde focul.
Se „Afițăie“. — Inmulțirea, plămădirea vitelor.
„Alău“. — Luat în „alău“. Goană, pus pe fugă.
„Agistiruiește“. — Impodobeste, prevede cu toate hainele.
„Abuc“. — Moale, înfoiat.
„Aievia“. — Se arară, umblă moronii în vederea oamenilor.
„Aiurează“, „năiurea“. — Fantaziază, omul bolnav.
„Amărât“. — Supărat, năcăjit.
„Arțeguri“, „arțăgos“. — Cu nărave.
„Arsîie“. — Pile de oaie slabă, unei ființe slabe.
„Arșiuelie“. — Munițiune pentru arme.
„Afișii“. — Incepui se adorm.
„Agie“. — Suflă ușor vîntul.
„Astrucă“. — Acopere, nu desteinue secretul.
„Adîns“, în „adîns“. — Am făcut cu gând bine premeditat.
„Aburat“. — Sătul de toate.
„Aburiază“. — Suflă vîntul ușor, se ridică aburii.
„Ascucie“. — Fata se ridică, își dă aerul de fată mare.
„Alvăluc“. — Beutura dată în cinste în urma unui târg.
„Aspum“, „sumuși“. — Indemnăm câinii să mușche.
„Anină“, „acață“. — Punie-o în cui.
„Alăuzî“. — Pierdut din pricerepe, surd, — nu me „alăuzi“, surzi.
„Arșou“. — Hirleși.
„Afinat“. — Nișel atins.
„Aret“. — Imprejurime.
„Agiuit“. — Cuprins de boală, beție.

B

- „Baş“. — Aşa, întocmai.
 „Bâzgoaie“. — Se strâmbă, joacă, desmiardă, afectat,
 „Borâşcăie“. — Se împing, sparge pământul.
 „Bîrăie“. — Işi bate joc, îl râde.
 Are „biglă“ la foale, pânţece, de untură. — Aglomăraşie.
 Am „brătăluit“ mult la olaltă. — Petrecut împreună.
 „Blânde“. — Bubite ridicate în urma înşăpării cu urzici.
 S-o „blezgoiat“. — S-o crepat, deşchis, spart.
 „Băznă“. — Intunerec, nu se vede nimic.
 Am „holdinit“. — Am deşchis ochii mari.
 „Bolomoc“. — Buimăcit, ameşit.
 „Bâua“. — Negarea, împotrivirea, pune „bâua“ nu recunoaşte.
 Nu „bomboci“. — Nu vorbi nimicuri.
 „Bolbocini“. — Amestecături, buezi, ierburi de leac.
 „Buzumienit“. — Ameşit, confuz.
 „Desbuzumenit“. — Deştept om învăţat, deşteptat din somn, din ameşială.
 „Buimăcit“. — Confuz, ameşit.
 Ii scoate pe uşă „buluic“. — Fără voie, îi şipă afară grămadă.
 „Băznaş“. — Glumeşi, face voie bună, rîs.
 „Bîuaş“, „bîvaş“. — Indărătnic, trage tot, napoi.
 „Bărăbar“. — Asemenea. Nu mi bărăbar, egal.
 „Bunari“. — Fântână.
 „Bizui“, nume „bizui“ pe vorbele lui. Razim, încred.
 Se „bălăcăresc“. — Batjocuresc din vorbe.
 „Bololoit“. — Acoperit la cap, la ochi.
 „Buraică“. — Ciaţă, pâclă deasă.
 „Burăie“. — Sună.
 „Baremice“. — Cel puţin.
 „Boglcăie“. — Pipăie.
 „Băui“. — Mască, om prost, moroni.
 „Blagă“. — Avuţie. „E blago de el“, — e bine, ferice.
 „Borugă“. — Părău.
 „Biedă“. — Drac
 „Bozgângieşcie“. — Mestecă din gură, cască ochii.
 „Băschii“. — Cuie lungi.

- „*Bîrfeşcie*“ . — Vorbeşte de rău, critică, sparge.
 „*Borîndăie*“ . — Mestecă.
 „*Bîzîcoanie*“ . — Intrigi.
 „*Băliăiescie*“ . — Orbechează.
 „*Bâlbăie*“ . — Clocoteşte, fierbe în grăsimă, oala.
 „*Bulbuc*“ . — Ceva rotund. „*Bulbucată*“ . — Rotund
 „*Bârcăie*“ . — Mulge ultimile picături de lapte.
 „*Bidiganie*“ . — Domn mare, o fiară.
 „*Boghîsît*“ . — Nimicit, descompus.
 „*Brîncă*“ . — O umflătură, mâna.
 „*Buş*“, „*bulgăr*“, „*bolovani*“ . — Pământul strîns
 olaltă.
 „*Bulzeşcie*“ . — Expulzează.
 „*Bucălai*“ . — Berbecule cu botul negru.
 „*Brugină*“ . — Negricioasă, „*Oacheşă*“ cu ochii
 sprincenele negre.
 „*Bobotaie*“ . — Flacăra focului.
 „*Băl*“ . — Alb.
 „*Bulgăie*“ . — Aiurează.
 „*Bloj*“ . — Mască, om prost.
 „*Băgsama*“ . — Poate că, mi-s atent.
 E „*biedă*“ . — Netrebnic.
 „*Bogicăie*“ . — Pipăie, caută ceva.
 „*Buiestru*“ . — Îngâmfat.
 „*Boit*“ . — Văpsît, colorat.
 „*Băs*“ . — C . r.
 „*Bocsai*“ . — Aglomăraţia de nutreţi pentru vite.
 „*Bulgăr*“ . — eşti „*bulgăr*“ . — Bogat, spăhie.
 „*Bogdaprost*“ . — D-zeu să primească pomana.
 „*Brucă*“ . — Par ascuţit. Me brucieşte, împunge, şapă
 „*Băţăielnic*“ . — Neonest, depravat, înamorat.
 E un „*blezgoiat*“ . — Diezmerdat.
 Şe *bălăbăneşcie* . — Luptă.
 „*Bumbic*“ . — Ii dă lovituri, împinsături, îl alungă.

C

- „*Cursură*“ . — Diaree.
 „*Coclieşi*“ . — Laşi la iţe.
 „*Cofârţe*“ . — Cozi de păr în cap (conci), frizură.
 „*Chimolă*“ . — Face numai preforma, tempo.
 „*Cârcire*“ . — Şicanare, mustrare.
 „*criciesc*“ să vină . — Trimit vorbă.

Cuvinte Bănăţene culese de E. Novacovici.

- „Cocoloș“. — „Cucui“ de colesă, mămăligă, de brânză, „Bulbuc“ O bucată, rotundă.
- „Cârcușit“. — Plin de gălci, de tusă, de morburî venerice.
- „Cărânie“. — Lături din comină de prune.
- Se „chicociesc“. — Rid, strigă.
- Se „cieșcuesc“. — Văicărează.
- „Cutroape“. — Ia în silă, cu forța averea, îi oprește respirația.
- „Cliombăneșcie“. — Vibrează coarda violinei lovită cu degetul; — calul dinții când n'are mâncare.
- „Căznit“. — Torturat, trudit.
- „Cremăluit“. — Invârtoșat, omul de vestea rea s'a petrificat.
- „Ciumierluit“. — Ingrețoșat de alimente, de vorbe multe.
- „Ciumierniță“. — Arsuri, ce se înalță din stomac spre grumaz.
- „Căință“, me „căiesc“. Regret, regretez.
- „Căciulesc“. — Se apleacă cu prefăcăturie ca să câștige ceva.
- „Cârcotă“. — Indesuială, mulțime condensată.
- „Chicit“. — Aranjat, împodobit, pregătit, așezat bine.
- „Civeși“. — Ispiti.
- „Cuptușîră“. — Apucară din toate părțile.
- „Conți“. — Bucata.
- „Căpușă“. — Păduchii găinilor și a oilor.
- „Cuină“. — Bucătărie.
- „Cuptor“. — Sobă.
- „Cameră“. — Unde se pastrează bucatele.
- „Crâmpot“. — Bucată de cârnaț.
- Se „cocoșiază“. — Se ridică sus ca cocoșul, îngâmfă
- „Căpătui“. — Ferici.
- „Câlciavă“. — Ciartă. „Câlcevit“. — Certat.
- „Chiamăt“. — Ploaie furtunoasă.
- „Ciunăvit“. — Măscări, batjocorit, tuns neregulat.
- „Curând“. — Indată, deloc să vini.
- „Chișug“. — Aranjament.
- „Curaj“. — Cutezanță, putere.
- Se „corăjășcie bine“. — Se prevede cu de toate.
- „Ciaucă“. — Ceva înalt.
- „Ciancă“. — Se zicem „cam așa“.

- „Chingie“. — Timpul nainte de asfințire.
- „Chemain“. — Caii „chim ie“, bat din cap, să nu le între pe nări muștele.
- „Câta“. — Nișcă, pușină pâne.
- „Cilimurl“. — Ponevi pe pat.
- „Cirec“. — Un pătrari din miel.
- „Cieșmie“. — Alice. „Caut“. — Privesc.
- „Cobie“, „cobieșcie“. — Invoacă ceva rău.
- „Chilă“. — Legătură cu ceva în petec.
- „Comandă“. — Ordin, casa comunală.
- „Crac“. — Picior.
- „Cârțițoni“. — O umflătură, mușunoi.
- Se „coldușesc“. — Invidiază.
- Se „ciocnesc“. — Se rezmănâncă, se lovesc reciproc cu sudalme.
- „Chicilie“. — Bani decorativi, inele, ciergei.
- L-o „chiznovit“. — Masacrat, tăiat, e fabulant.
- „Chișug“. — Avere, rând bun în casă, economie.
- „Chiotesc“. — Cântă neregulat.
- „Cucui“. — Ecrescență, umflătură rotundă.
- „Culă“. — Turn de observație.
- „Cucuioavă“. — Un vârf'nalt de munte.
- „Cucâie“. — Dormitează.
- „Călfezît“. — Ingălbenit.
- Mai „călit“. — Inșelat, înceluit, păcălit. Faorul bagă fierul roșu în apă, ca să-l călească, întărească.
- „Cioacă“. — Vîrf de munte.
- „Clenci“. — Remășița la tulpina unei crengi frânte.
- „Cliocliumb“. — Rămășița tulpinei remase deasupra de pământ.
- „Ciuciuleșce“. Scaldă în țărână, găinile.
- „Ciupăieșcie“. — Bate cu palmele în apă.
- „Ciuguleșcie“. — Mâncă remășițele.
- „Chirvai“. — Procesiune, rugă.
- Se „curăjășce“. — Provede, are din destul.
- „Chicimit“. — Pregătit, pornit pe *treaba* aia.
- Se „cieșcuieșcie“. — Năcăjește.
- „Ciobâlcăie“. — Bolborosește, resuflă în apă.
- „M-ai „ciufului“. — M-ai întors cum ai voit, m-ai înșălat, celuit.
- „Cielău“. — Inșălător.
- Rana se „cățăliază“. — Puiază, să lățăște.

- Mânce-l „coca“. — Diarea.
- „Cacior“. — Cu multe culori.
- „Cârc“, se nu cârcnești. — Să taci.
- „Coacin“. — Bercec cu botul galbăn.
- „Cocinește-l“. — Abate-l în cof.
- „Cârcotă“, „cârcotesc“, „vermetesc“. — Vermii s mișcă în cadavru.
- „Chici“. — Șold.
- „Cricesc“. — Tremet vorbă.
- „Cârfesc“. — Torturezi cu vorbe.
- „Câlciavă“. — Ciartă, „Ghieur“. — Curăți boabe.
- „Codeșcie“. — Se trage la coadă.
- „Cătrânit“. — Supărat, năcăjit, negru.
- „Ciungărit“. — Tăiat arbori fără regulă. Om fără mâni, picioare — „ciung“.
- „Cârnit“. — Retezat.
- „Clocoteșcie“. — Apa dă undă.
- Au „cuncenit“, „încuncenit“. — Incetat.
- „Cotoarbe“, „răiiași“. — Lucruri rele.
- „Cobârlău“. — Gărduş în care se țin meii.
- „Cucinel“, mai „cucinel“. — Incet, mai încet.
- „Cursacie-d'aia“. — În urmarea aceea.
- „Cuzniță“. — Fabrică, foc mult.
- „Caznă“, „căznit“. — Tortură, torturat.
- „Corgiș“. — Privire încruntată.
- „Chiorîș“. — Privire cu coada ochiului, chiôr.
- „Chită“. — Buchet.
- „Ciorciol“. Multe fructe aplecate în jos, „figrie“.
- „Colduş“, se „colduşesc“. — Invidiază.
- „Cichiriș“. — Desime de tufe.
- „Cădăr“, nu mis „cădăr“. — În puțință de rezolva ceva, apt.

D

- „Dârnește“. — Oprește, dă napoi, pe cineva „dârnit“, atins.
- „Dosnic“. — Vorbește de rău în dos, nu în față.
- „Dârdăie“. — Vibrează (drîndănie).
- „Desbăierat“. — Deslegat de sarcină, a scăpat.
- „Dafieciea“. — Pre nimic, în dar, eftin (lesne).
- „Dichisuri“. — Podobe, lucruri luxioase.

- „*Desmățiat*“ . — Desfrânat, desbrăcat din haine.
 „*Dostai*“ . — Destul.
 „*Duduie*“ . — Tună, urlă când ploaie.
 „*Dodat*“ . — Aclimatizat.
 „*Dosadă*“ . — Ocară, îl ciartă.
 „*Deșert*“, „*deșertez*“ . — Golesc vasul, gol.
 „*Dăspoiat*“ . — Desbrăcat de haine, avere.
 „*Do*“, — Ai „*do*“ adus? — „*Do*“. Adecă: „*tof*“.
 Șede „*desvăgăniat*“ . — Picioarele le ține lărgite.
 „*Desvăgăneșcie*“ . — Deșchide.
 „*Desgieur*“ . — Desfac, dau în lături.
 „*Duneșcie*“ . — Expulzează putoarea.
 „*Daia*“ . — De aceea.
 „*Dârzui*“ . — A trage ca pe o dârză, „*tranșă*“,
 „*Dobocat*“ . — Vulnărat.
 „*Drâpiță*“ . — Calea pe carea târăsc fierăle prada,
 loc găzît, călcat.
 „*Dumicat*“, „*gimicat*“ . — Umplătură, „zămincit“.
 „*Dugoare*“ . — Nădușală de căldură.
 „*Dăinuesce*“ . — Ține, durează.
 „*Dudă*“ . — Țavă.
 „*Dărârnă*“ . — Imburdă, trânteste, îl nimicește.
 „*Dilivan*“, nu fi cam „*dilivan*“ . — Prost.
 „*Duculueșcie*“ . — I-se merită, cuvine, compete.
 „*Dandură*“ . — Scop, în afacerea aceea.
 „*Dușnic*“ . — Gaura în horn prin care ese fumul.

F

- „*Funtăzît, cu funtazuri, cu pohoduri, hărțeguri*“ . —
 Nărave.
 „*Forfoceșcie*“ . — Vorbește necuvincios, scroafa în lături.
 „*Fleacuri*“ . — Nimicuri.
 „*Fofoioage*“ . — Bucăți de pâine lăsate nemâncate.
 „*Feșcielit*“ . — Tot ud, murdar pe haine.
 „*Feșcielitură*“ . — Depravată.
 „*Fivo*“, *fivai*“ . — E de ajuns, destul.
 „*Fel, de feli*“ . — De ce sortă, calitate, nici de cum.
 „*Famăn*“ . — Feră organele sexuale.
 „*Folomocari*“ . — Incendiator.
 „*Flomotoc*“ . — Obiectul cu care incendiază.
 „*Folomoc, folomotoc*“ . — Cad grămadă multe peste
 olaltă.
 „*Fălincă*“ . — Defect.
 Iși „*flesniesc*“ o palmă“ . — Lovesc o palmă.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

- Flesnit*" — Spart, desconpus.
Forfoci" „*trontăni*" — Vorbește fără rost, nențales.
Frec" te „*frec*", de ți acără inima. Te supăr, năcăjesc.
Fleci" — Il distruge, nimiciește.
Flecăcitor" — Vorbitor fără rost.
Fleancă" — Gură.
Fălăiăneșcie" — Lăfăiește.
Fiurțuri" — Colțuri. Căruța merge în „*fiurțuri*".
Fereșcie" — Păzăște, apără. „*Firiescie*". Da, așa-i.
De fel" — Nici de cum.
Fire" — Naturel. Are fire bună, naturel bun.
Feștilă" — Fitul la lampă, chibrit.
Fleandură" „*Spârdâelnic*" — Vorbitor fără rost, trădător.

G

- Gloacie*" — Membrii familiei.
Gielait, gielăit" — Vorbă multă, asurzitoare.
Groși" — Trunchiuri de lemne : Nu „*izăflă*" moși pe groși, înventa.
Grăpiși" — Ca cu grapa, îl trage de picior pe jos, îl târăie.
Ghivică" — Gâzălă.
Gâlcă" — Umflătură.
Găzăște" — Calcă.
Gieco" — Nu mai zice „*gieco*", de restituit împrumutul, nimic.
Gogoni" — Diezmierda.
Gianie" — Lume, popor.
E „*gheoșată*". — Ochii afundați ca o gheoace.
Gârăie" — Porcii la poartă să fie lăsați înlăuntru.
Goroveie" — Uscături, lemne micușe, aruncate de apă la țarm.
Givan" — Conversație.
Gângăilă" — Gângav.
Gică" — Fală, ți fală.
Gavăd" — Lume multă, ca vermii.
Gugulieșcie" — Muierea pre lângă bărbat, umblă tot cu buna, cu dragoste.
Giep" — Rodul cucuruzului.
Gancie" — Răni, sifilis. Plin de „*gancie*", sifilis.
Gogliaz" — Guoaiie, mestecătură în grâu.
Gimic" — Sfărâmă.
Găunos" — Găurit, vermănos.
Golomoz" — Adunătură mare, încâlcială.

„Goști“. — Oaspeți.
„Golocrac“. — Fără izmene.
„Gogie“, or ce „gogie“. — Ceva.
„Gubăv“. — Plin de boale, defectuos.
„Giaba“. — Inzadar.
Mi-s „groasă“. — Insărcinată, greoane.
„Gievesesc“. — Prăpădesc, nimicesc.

■

„Hîrgoată“. — Spărtură, vas vechi.
„Huiduire“, „huiduit“. — Alungat, luat cu sudalme
Is-o pus „hala“, la inimă. — Lăcomia, nesățul.
„Halaturi“. — Mobiliar, edificii, șujini.
Umblă „haităș“. — Singur, răznit, separat.
„Hîrcoanie“. — Oarcăie în somn.
„Hopăie“. — Ridică în sus.
„Hupăie“. — Clatină, nu ține tactul la dusul poverii
„Huimănit“. — Hulit, nu mai șede acasă.
„Haia“. — Aceea.
„Habar“. — Grijă. Nare *habar*.
„Hamșieși“. — Venitură, mâncătură. — Imigrat.
„Hais“. — Să meargă drept boul.
„Hoc“. — Ca să întoarcă carul cu boi.
„Hanțu“. — Un joc. F . . . și „hanțu“. Fătătoarea,
cârligul, giamăna.
„Hart, hartueșcie“. — Pune la rând.
„Hoborocit“. — Confuz, fărâncat, prostât.

■

„Izadă“, — risipă. Se „izideșce“, — risipește.
„Ilicieșcie“. — Dă peste bot, vițelului dela supt.
„Impopoțonat“. — Imbrăcat în gală, îngâmfat.
„Inîmușcă“. — Firul pe (bât) fucel, de care se leagă
coclejurile.
„Injghebat“. — Alcătuit, puse la cale lucrurile.
„Se îndoapă“. — Se satură, se umple.
„Imbufnat“, „îmbufnare“. — Mânios, supărat.
„Iriș“, „istor“. — Adevărat, chiar țuică din prune.
Am „înglenzat“. — Am remas frapat, suprit.
„Izaflă“. — Inventează, destăinuiri.
„Izdat“. — Strânsori, dureri de pânțec.
„Invârcolesc“. — Dau „târcoale“, — întorsături
împrejur.
„Izgonit“. — Alungat, dimis din serviți.
„Icie“. — Zice.

Se „iveșcie“. — Caută afară, ese de după deal, soarele. Să te mai „ivești“ pela mine. Să te arăți, duci la el.

„Indârji“. — Afîțã.

„Izvod“. — Model. „Izvodeșcie“. — Modelează.

„Indămână“. — Mie mi ușor, lesne că am de toate.

Ado-l mai aproape.

„Iorsag“. — Rând, mobilier.

„Inchiorbelez“. — Cuprind toate la oaltă.

„Ișcoadă“. — Cercetător.

„Iscodește“. — Descoperă.

„Ingurluie“. — Rotează, se mișcă împrejur, se încâlcesc.

„Indămânatec“. — Priceput la toate.

„Istână“, e „istănă“. — Adevărat așa cum spuni.

È un „îngâmfat“, un „umflat“. — Inchipuit.

„Intrămat“. — Revenit la avere în urma unei daune.

„Încâlceșce-i“. — Incurcă-i.

„Ispășiesc“. — Petrec, sufer pentru altul.

„Ingiamnă“. — Avântă la ceva. Il „îmbubiță“.

„Imburifat“. — O fi bine se stai îmburifat, cu capul în jos? âhâ — da. Sau nu. — ââ.

„Improșcat“. — Resfirat.

„Incuncin“. — Potolesc, opresc.

„Icră“. — Fraget. Cucuruzul e în „icră“. — Crud.

„Imbuibat“. — Sătul, îndesat, avut.

„Imfrânat“. — Oprit, retras, condus,

„Iutele“. — Ardei, crăstăveji.

„Izbutire“. — Succes.

„Intâmplare“. — Accident.

„Implântare“. — Infigere.

Asta-i o „jâgubină“. — Povară nesuferibilă.

„Ispravă“. — Terminarea lucrului.

„Incuibat răul“. — Infectat, cuprins boala.

„Imbie“. — Indeamnă goștii (oaspeții), îi poștește.

Se „îmbie“. — Așteaptă să-l rogi mult.

L

„Loază“. — Fleacuri, minciuni, nimicuri.

Au „lălălălă!“. — Se văicărează.

„Lihnit“. — Rupt de foame, sărac.

„Limbur“. — Vorbăreți.

„Ligăv“. — Alege bucatele, nu-i plac.

„Leacă“, o „leacă“. — Puțin.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Lipici*“, are „*lipici*“. — Dragoste, atracțiune.
 „*Lingușire*“. — Șiretenie.
 „*Lingău*“. — Omul ce prin laude false își face loc.
 „*Lom*“. — Culcat tot jos.
 „*Lomuros*“. — Cu gunoaie.
 „*Lulăie-l*“. — Leagănă-l.
 „*Luțuțuși*“. — Scrânciob. Se atârnă o ață de cracă
 unui arbor spre acel scop.
 „*Lovesc*“. — Se potrivesc, caili.
 „*Lăcrat*“. — Deschis, lărgită cusutura.
 „*Lipină*“. — Pâine subțire.
 „*Lud*“. — Copil mic, crud.
 „*Letnic*“. — Molatec. „*Lecie*“. — Vreme, timp.
 „*Lăcârgie*“. — Murdărie, vorbe ne'nțelese.
 „*Lăgări*“. — Adauge, a pune ceva.

M

„*Miernuieșcie*“. — Imprășchie, resfiră, risipește averea.
 „*Mojaică*“. — Om ce te cârtește.
 „*Mușinare*“. — Căutare fără spor (lucru).
 „*Mângugie*“. — Prăpădit, sărac, fudul.
 „*Maldăr*“. — O legătură de 10 jorzi cu care se pe-
 depseau școlarii, fincluiala.
 „*Mâlcom*“, „*mâlcomit*“. — Impăcat, păciuit, potolit,
 tăcut.
 „*Mălăios*“, „*mălăit*“. — Descompunere, sfărâmițos.
 Ești „*mir*“, de „*mir*“. — De batjocură generală.
 „*Mirare*“. — Surprindere neașteptată.
 „*Mizg*“. — Ninsoare cu ploie mărunță.
 „*Mursăcat*“. — Mecit, frecat, bătut pe cineva.
 „*Mătăhală*“. — Hală de noapte, moroni.
 „*Mieciauă*“. — Ispravă, fără întreprindere.
 „*Mau*“. — Putere, îndămânială.
 „*Mândăj*“. — Sfărâm.
 „*Mișină*“. — Aglomărație de alimente, avuție.
 Ce tot „*mișună*“. — Caută nimicuri, lucruri fără folos.
 „*Muerolcă*“. — Diform, om aplecat spre femeniism.
 „*Moarmăie*“, „*Cioromoesc*“. — Vorbire nențaleasă,
 pe nas.
 „*Mătănieșcie*“. — Lucră prin casă, curte.
 „*Momială*“, „*monieșce*“. — Atrage ca să-l prindă cu
 mâncări, beuturi, vorbe, promisiuni.
 E „*moică*“. — Molatec.
 „*Migălos*“. — Anevoios, sâlnic.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

- „Măldarește“. — Tincleşte. Om ce se crede mai mult de cât ce e.
- „Motofălit“, „mociofălit“. — Murdărit, sălata unsă cu oleu.
- „Mândăie“. — Mestecă și freacă.
- „Motopală“. — Abia-și mișcă picioarele de lene.
- „Mutoflece“. — Muto-surd.
- „Macăr“. — Cu toate acestea.
- „Miligoci“, „urcior“. — Umflătură la ochi.
- „Muscuros“. — Murdar.
- „Mienesc“. — Numesc, destinezi, pomana.
- „Mlădînă“. — Indoaie, aplecat.
- „Mirogenii“. — Legumi, verdețuri pentru aromă.
- „Muciesc“. — Silesc, trudesc.
- „Mărac“. — Lipsit. Sărac mărac.
- „Morăcănos“, „cioflăgos“. — Bine plămădit.
- „Mișiel“. — Ceva slab, sărac.
- „Mișieliază“. — Văicărează.
- „Mișcodeșcie“. — Mișcă, clatină.
- „Mascără“. — Batjocură.
- „Mărcioara“. — Vitele.
- „Mărăială“. — Abia își trage sufletu, moara când n'are apă mărăie, omul bolnav.
- „Mondur“. — Haine.
- „Moto“, „motovit“. — Cam biat.
- „Mojgieșcie“. — Incolțește, îmbăliază.
- „Modoșieșcie“. — Lenevește, comoditează.
- „Mâ nec“, me „mâ nec“. — Scol de dimineață.
- „Mielug“. — Desime de plante.
- „Mostofelnic“. — Chită, buchet de bosioc.

N

- „Număcie“. — Numai ce.
- „Niștotă“. — Lipsă, trebuință mare de bucate.
- „Năsprit“. — Intărit, înghețat.
- Se „născocoreșcie“. — Se răstăște, gesticulează se face rău.
- „Nălăgieșcie“. — Asaltează mulțimea, „năpăgieșcie“
- „Netrebui“. — Leneș.
- „Nălucă“. — Inchipuire falsă, spaimă.
- „Nădulire“, nădulește“. — Cutează, îi plac bucatele mâncă mult.
- „Năzăreșce“. — Abia poate vedea, i-se împare numai
- „Nestrecea“. — Nenorocul.

- „Născocieșcie“. — Inventează.
- „Nărăgit“. — Avizat, pus la cale, rânduit.
- „Năuc“. — Zuitoc, uitător, prostocan.
- E cu „nicială“. — Lucru anevoios, fără ispravă, marunt.
- „Nuncă“. — Încă nu.
- „Niemiestic“. — Frământă, mestecă, întoarce, lucră.
- „Nălăiesc“, „năpăgiesc“. — Vin cu grămada, acoper muștele cadavrul.
- „Nămilă“. — Ceva mare.
- „Năskomoneșcie“. — Se face ceva, umflătură, buboni.
- „Netot“. — Ne om, ne complet.
- „Năclăit“. — Se prinde, musca, se „năclăeșce“ în miere.
- „Năprăcitură“. — În somn sătana s'a „năborât“ la el.
- „Năpăgi“. — Asaltat.
- „Nătura“. — Aiurează.
- „Nărujit“. — Mușcat, încolțit, atăcat de câni.
- „Năprăor“. — Timpul la 9 oare dimineața.
- „Nieză“. — Scârbă, mi „nieză“, scârbă.
- Noi „nisăm“. — Suntem. Voi „visăți“. — Sunteți. Ei „îs“. — Sunt.
- „Năimit“, Angajat. — „Năimitor“, Argat, ziler.
- „Năiem“, — Se duce în dar, pre nimic.
- „Nemiesit“. — Prăpădit.
- „Năcaz“. — Ciudă greață.
- „Nădăie“. — Priciepe, dă cu socoteala că-i așa.
- „Nima“, e „nima“. — Om de nimic, fără importanță.
- „Nălăută“. — Murdară, nespălată.
- „Nărav“. — Naturel.
- „Nărăvesc“. — Se înțeleg, sunt egali la naturel.
- „Năborit“. — Asaltat asupra cuiva.
- „Năloagă“. — Mult măciniș la mmară.
- „Năsărâmbes“. — Znoave, abnormități,

❶

- „Ogrăisit“. — Vătămat, bolnav, defectuos.
- „Ogrăisit“. — Face nestrăvănii, comedii, schimonosiri.
- „Ocieșăște-te“, „ogoice“. — Reține-te, ai pace.
- „Opintesc“. — Me forțez la ridicarea poverii.
- „Obârcaci“. — Celui ce se suie pe lucruri înalte, anevoioase.
- „Ocroc“. — Așeză pe așternut, într'un oficiu.
- „Ocârcieșcie“. — Suce, întoarce.
- „Oprăvit“. — Sfârșit, gătat, trimis, expediat.

Otilit" — Revenit la starea normală.
Oblojit" — Legat, acoperit, să nu ajungă aer rece.
Orfăneşcie" — Lucră prin casă.
Oblit" — tras la „mezdrială”. — Slab în urma boalei.
Omiat" — Imbuibat, sătul.
Obrîncit" — Inflamat.
Oşîră, „câta” — Puşin.

P

Prichilit" — O scăzut temperatura, s-o moial frigul.
Prâşniel" — Purec, făcut din lemn, care se învârte,
 pus în mişcare.
Pricolici" — Hală de noapte, duh rău.
Pirocială" — Nedurmire.
 A „prefeci” — Ai face pe voiă, a-l apropia.
Prigorit" — Pete roşii eşite pe piele în urma arsurii
 focului.
Pârpuşît" — Fript la repezeală, negata.
Popângit" — Impins spre ceva.
Potolit" — Calmat, aşezat vorbelele, cearta, focul.
Poticnit" — Lovit cu piciorul în ceva, împedecat.
Piălucă" — O gaură prin care se scurge apa.
 Nu-mi „pasă” — Nemodest, fără respect.
Pălăpăneşcie" — Bate din aripe.
Polie" — Apa din ploaia îngheţată, ce face lunecuş.
Pârcie" — Cale de picicare.
Pogan" — Spurcat, nepotrivit la vorbă, immoral.
Păsăluşeşte" — Potriveşte.
Plesnie" — Morb de gură la copii.
Prefiră" — Priveşte amănunţit.
Prigoadă" — Intâmplare, sminteală.
Pustînit" — A părăsit, a fugit de frică.
Pusta", e pusta „goală” — Nu-i nimic, deşert.
Porobocit" — Mişcă din loc în loc, greutatea.
Pacoste" — Supărare, năcaz cauzat din neprevedere.
Profăcut" — Fals, simulant.
Prîsni" — Stropi.
Privesteşcie" — Sepărează, umblă tot neobservat.
Pitulă" — Ascunde.
Posmândreşcie" — Se face bun, supus, umil, aplecat.
Prorupt" — s-o „prorupt” — Incetat.
Prăbuşît" — Străpuns, spart, trecut prin el.
Pîşcăvit" — Imputit, stricat.
Pripuieste" — Faorul, nădeşte, prinde fierul.

Pârlit" — Atins de flacără, om blăstămat.
Pojârîl" — Arderea pădurii.
Ponos" — Daruri, pomana.
Ponosloi" — Critica pomana.
Păsurile" — Dorirţele.
Păs" — Asma, am „păs” pe cineva. Ciudă.
 Ju-mi „pasă”. — N'am respect.
Potrivit" — Egal, nici mai mult, nici mai puţin.
Pomost" — Izvor.
Puţulueşcie" — Curăţă, spală.
Posomorîl" — Trist, întunecat.
Popaşniţă" — Lucru rău. O znoabă, neînţelegerea.
Poloşcie" — Zăcătoarea oilor.
Polog" — Culcate la pământ.
Poptă" — Poftă.
 Şe „Poplecieşcie”. — Indoaie picioarele.
Poşovoaiica" — Pedeca ca să cadă, joc.
Privelişte" — Loc deschis.
Potlagiţă" — Petec de stofă ce se aşterne sub
 picior, în opincă.
Progit" — L'o scăpat *imu*, urinu.
Prîsnieşcie" — Stropuşte, căruţa.
Pângială" — Păstrare.
Piăpădeşte" — Nimiceşte.
Prefecieşce" — Aproprrie, chiamă la el.
Pîrlâu" — Vas pentru cămăşi.
Pocieşcie" — Halele nopţii înbolnăvesc.
Probeşcie" — Încearcă.
Pomeneşte" — Deşteaptă din somn.
Pleană" — Defect.
Pălăurat" — Smintit, confuz.
 Şe „prelingie”. — Se scurgie, picură.
Ponievos" — Nu vede bine, miop.
Posegit" — S'a aşternut, a început ploaua, bolnavul s'a aşezat pe pat.
Posadă" — Prăjină.
Priod" — Calea pe unde trece vânatul.
Picinog" — Liliputan, mic, necrescut.
Posomorîl" — Intunecat.
Pohoduri" — Nărave.
Pâncuri" — Il afli în *voie* bună sau rea.
Pâlpăie" — Se mişcă flacăra.
Pieşcie" — Lanciezeazăul, bolnav, nici nu moare,
 nici nu trăieşte.

- Potaie*" — Om lenevos.
Pârjol" — Total ars de incendiu.
Pîrvac" — Om bogat, gras.
Pistru" — Berbecul cu bot de culoare albă, cu pete
 negre.
Pamăt" — Minte. Nare pamăt.
Promucior" — Cerul noorat la asfințit.
Pângeală" — Păstrare.
Pândeșcie" — Păstrează, stă la veghere.
Pojar" — Scarlatina.
Pîrjol" — Incendiu.
Pojârît" — Ars, buruenile numai.
Povogăreșcie", *Ponosloeșcie*. — Critică, vorbește
 pomana de rău.
Pârcie" — Poteacă în zăpadă.
Pândă" — Veghee.
Pârlău" — Vas de lemn în care se opăresc cămeșile.
Ponosît" — Invechit.
Pâșcăvit" — Stricat.

R

- „*Răgaz*“ — Ingăduială, așteptare, pauză.
 „*Rischidă*“ — Sfadă, ciartă, larmă.
 „*Răzbi*“ — Străbate cu vorba sau cu puterea, se
 între.
 „*S-o răzbunat*“ dela vale. — S-o făcut limpezeală
 la Apus; se răzbună contra unui om.
 „*Războit*“ — Luptat.
 „*Ropot*“ — Muribundul resuflă rar, a pus ropotul.
 „*Rînnire*“ — Ar pofti, îi place ceva ce nu-i al său.
 „*Ce rosturi*“ — Vorbe sunt acestea?
 „*Rostire*“ — Mobiliar, ordine în casă.
 „*Rostășcie*“ — Incepe lucrul, vorba.
 „*Rîvnă*“ — Voință, aplicare.
 „*Răspăl*“ — In mod contrar, dela capul subțire
 cătră cel gros. —
 „*Rescomoni*“ — Mesteca, readucerea afacerilor
 trecute.
 „*Raot*“ — Devastare, prăpăd.
 „*Răzlogim*“ — Separăm.
 „*Răit*“ — Inrăotăjit, purceilor le merge rău, au răit
 „*Rânjășce*“ — Scoate colții, arată dinții, copilu
 plânge, e rânjaică.

Cuvinte Bănășene culese de E. Novacovici.

„*Raita*“. — Pre ei, încunjură-i.
 „*Răbunat*“. Stă culcat în pat destrucăt, trântit.
 „*Răzna*“. — „răznit“. Sepărat.
 „*Răvăşiesc*“. — Aleg, despărţesc.
 „*Răgiesc*“. — Zbiară boii.
 „*Rânjaică*“. — Băiatul bolnav, plânge.
 „*Roc*“. — Termin.
 „*Ran*“. — Cadru.
 „*Rînieşcie*“. — Curăţă, ia de pe masă.
 „*Răzmănâncă*“. — Se invidiază, se vorbesc de rău.
 „*Răzumăn*“. — Priceput, deştept.
 „*Răzlogit*“. Impărţit.
 „*Răgaz*“. — Pace, odihnă.

S

„*Sumernic*“. — Subţire.
 „*Strivit*“. — Nimicit.
 „*Se ciuciuiesc*“. — Vorbesc încet, la ureche.
 „*Şagă*“, glumă, „*Şuguit*“, glumit.
 „*Stârceală*“. — Gevărul la nuntă.
 „*Stârcieşcie*“. — Aşteaptă să-i se de, întefeşte
 primi ceva, se îndeasă se excrementeze, diareze.
 „*Norocu*“, „*sugieşcie*“ — Hotărăşte.
 „*Şuşnieşcie, şuşcăie*“ — OŃtează dela baerile inimă.
 „*Şugubină*“. — O povară, om de nimic, mâncătură.
 „*Se scocoreşcie*“. Se face rău, ameninţător.
 „*Scotocieşcie*“. — Eruiază, caută prin toate locurile
 ascunse, să afle ceva.
 „*Scormoneşte*“. — Intoarce „*borândăia*“, — ames-
 tecă, rescoleşte, readuce patimile trecutului ca să
 producă ciartă nouă, minciuni.
 „*Schitălos*“. — Măreţi.
 „*Sîr*“. — Sîruire, curăţire.
 „*Slog*“. — Breazdă.
 „*Sfadă*“. — Ciartă.
 „*Sfios*“. — Modest, retras, fricos.
 „*Stăcieşcie*“. Agoniseşte, face avere.
 „*Am stîlcit*“. Uimit, împetrit, surprins.
 „*Sloată*“. — Timp ploios.
 „*Stiuşît*“. — Uscat, zbârcit în urma unei întâmplări.
 „*Sunduc*“. — Pulpit.
 „*Sunducos*“. — Mânios, supărat.
 „*Sobă*“. Cameră.
 Şe cam „*şteşeşcie*“. — Subtrage, se ruşinează.

„Scierpielieșcie“. Fură.
„Sunuță, aspumă“. Indeamnă la ceartă, câinii.
„Slăgicie“. — Nesărat, prea dulce.
„Slad“. — Fundurii, groșciorul așezat la fund.
„Șiurluiă“. — Spală, freacă padimentul.
„Șibie“. Nuia subțire, uscată.
„Sugina“. Distinul dela naștere, norocul.
„Sudom“, — se „sudome“. — Se prăbușește, îm-
 burdă de greotătea poveri, se surupă.
„Șontorog“. -- Schiop.
„Șclincit“. — Eșit dela locul normal, om nenormal,
 prost.
„Sufulcă“. — Bagă în sîn, întoarce mîncele.
„Strechiat“. — Boul, căruia îi sună la ureche strechea.
 Se „sucămăzază“. — Se lăfăește, dă semne de dra-
 goste.
„Sărăor“. — Fac lucrul public. Umblu în „sărăor“,
 adecă de giaba, fără plată.
„Schilit“. — Imbrăcat frumos.
„Șivișeșcie“. -- Ispitește.
„Streșeșcie“. — Rușinează, se retrage.
„Soarte“. — Destin.
„Sprinjesc“. — Alung.
„Soacăți“. — Neamți.
„Stăcit“. — Adunat, agonisit avere.
„Scoc“. Loc bun, plați.
„Stu“. — Oprește boul grăbit.
„Stog“. — stai „stog“. Drept, clae.
„Spurci“. — Infectez.
„Spurcațu“. — Umflatură, boală.
„Storesce“. moare.
„Șiștori“. — Brăciri late pe din jos.
„Smirom“. — Modest.
„Strănucit“. — Diform.
„Sălăbăgie“. — Forță.
„Șfiroșit“. — In urma boalei, nedurmirei, galbăn.
„Șagă“. — Glumă. „Scopit“, „iscopit“. — Castrat
„Surotcă“. — Zamă lungă.
 Nici „șciamăf“. — Nici urmă de el.
„Slin“. — Murdărie.

T

„Tiri, tiri“. — Ori ori.
 Faci cum îți „tuncă“. — Cum îți vine la socoleală.
„Tărcău“. — Groștior, ai pus prea mult mălai în lapte
 Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

- „*Tăcălăie*“. — Scândurelele cu cari se fine căldare la facerea mămăligei.
- „*Tulului*“. Amețit de nesomnare.
- „*Tihnire*“. — Neconturbare, trai bun, liniște.
- „*Tofină*“. — Tină moale.
- „*Țicăie*“. — Șicănează, trage cocoșul armei.
- » *Țică rea*“. — Neam rău.
- De „*fâniși*“. — Permanent.
- „*Toanie*“. Baltă, apă afundă. Ești cu „toanie“, Ioane Om afund în ceva.
- „*Tropot*“. Zgomotul produs prin umblare.
- „*Tîrcoale*“. Incungiură, merge împrejur, ar intra în curte, în vorbe, dar nu cutează, -îndrăznește.
- „*Totnatu*“. — Fiecare.
- „*Toanie*“ — Afunzime de apă, indignestie, în urma mâncări.
- „*Trudesc*“. — Muncesc.
- „*Țălăit*“. — Vorbire des repetată.
- „*Tonocie*“. — Se fac multe vorbe sunătoare în sat.
- „*Tăin*“. Parte. „Tainul meu, Partea mea.
- „*Trîcneșcie*“. Tresaltă, i frică, sare din somn.
- „*Tartori*“. — Draci, drăcos.
- „*Trântori*“. — Lene, plin de lene, viclean.
- » *Trosneșcie*“. — Pocnește.
- „*Trancoce*“. — Lucruri sunătoare.
- „*Tutuc*“. — Buturuga, lemn scurt, gros.
- „*Tragăn*“. — Umflătură care spînzură.
- » *Țiurșubău*“. — Zamă subșire.
- „*Țiflos*“. — Nervos „*Țicos*“. — „*Țică*“ — fierie.
- „*Țiacunpacu*“. Călăbălâcul.
- „*Tuștai*“. — Destulă zamă la sălașul (coliba) lui Pau.
- „*Treabă*“. — Afacere. „*Treaba mea*“. Grija mea.
- „*Tărărai*“, fine ca neamșu „*tărăraiul*“. Cântec necurmat.
- „*Trontănire*“. — Vorbirea în limbă străină.
- „*Țipă*“. — Se vaicărează, zbiară.
- S-o „*șip*“, s-o „*șipat*“. S-o băgat, a intrat.
- „*Tălășit*“, — Licvidele prin clătinare fac tălazuri, unde
- „*Tălăgărit*“. — Obosit de călătorie, clătinat.
- „*Tăman*“. — Acurat, chiar așa.
- „*Trușche*“. — Legături, străiți cu mierinde.
- „*Țișniță*“. — Pușcă de apă.
- „*Țiupăie*“. — Bate cu piciorul în apă.

- „Tărabă“. — Garde de scânduri, scândură.
 „Tupșiră“. — Intrară, surprinseră.
 „Tîmporele“. — Chibrite.
 „Trocomețe“. — Obiecte mici de bucatărie.
 „Tîrnoși“. — Trage în coace și încolo.
 „Toldoescie“. — Punie 4 boi. Face căsătorie, asociere.
 „Torină“. — Mâncarea remase.
 „Tondorosi“. — Trânti, resturna ceva.
 „Tună“. — Intră. Tunet se zice: Urlă, dudue.
 „Tărtăești“. — Injuri de c. r.
 „Tofleac“. — Rodul cucuruzului.
 „Tîrpi“. — Răbda. Nu pot tîrpi, răbda.
 „Tîșneșcie“. — Sare, ese.
 „Tălaz“. — Valuri de apă.
 „Tumba“. — Lemnul se mișcă din loc întorcându-s
 din cap în cap.
 „Trecabă“. — Afacere. Treaba mea, grija mea.
 „Tulit“. — Fugit.
 „Toiul“ lucrului, Greul lucrului.
 „Tuta“. — Mână porcii. „Tutăie“. Batjocură când alur
 gă un om.
 „Tuncă“. — Cum îți vine, cum îți plesnește în mint
 Pune în „toancă“. În răspundere.
 „Tonf“. — Prost. „toantă“. — Proastă.
 „Tocălăm“. — Se le adunăm, strânge la un loc.
 „Tîrțiu“. — Berbece de un an.
 „Târpește“. — Rezistă.

U

- „Ugeșce“. — Rămâne.
 „Urnire“, urnește-l. — Mișcare, pornire din loc.
 „Ucneșce“. — Nu-i place, suflă greu, e mânios.
 „Ugiță“. — Trecătoare, gaură în gard.
 „Uric“, de „uric“. — De ținiș, permanent.
 Se „urveșce“. — Prăpădește, moare.
 „Ucă“. — Vină, îl află vinovat.
 „Urgină“. — Vine adeseori, diarează.
 „Uzoni“. — Ploaie torențială.
 „Urăznic“. — Firele ce rămân la țesut din urzeală
 „Urligan“, „cobăți“. — Uliul.
 „Uzmicieșcie“. — Lucră.

V

- „Vîrdac“, „vir“. — Săn în malul râului.
 „Voriecie“. Ori-ce.

- Face „Vișcole“. — Semne, târcoale.
„Vârcolaci“. — Ființe închipuite ce mănâncă soarele
luna.
„Viră“. — Bagă cu sila înlăuntru.
„Vâșcieșcie“. — Intră cu sîla.
„Vicodol“. — Ploaie cu vînt.
„Vior“. — Vijelie, vînt teribil.
„Velniță“. — Curent de vînt, de aier.
„Vread“. — Forma cum merge afacerea.
„Vecie-așa“. — Vezi așa.
„Vizurină“. — Gaura vezurului.
„Vondrocu“. — Călăbălîcul.
„Văgăună“. — Afunzime.
„Vondrocaș“. — Călător, migrator.
„Vrâstnic“. — De o etate.
„Vrâstă“. — Etate. Stau vrâstă, rînd, sîr.
„Văluș“. — Astupuș, dop din rîze, ierburi.
„Viece d'aia“. — Pentru aceea.
„Vârdac“. — Umblă încoace și încolo.
„Vizîdic“. — Cotrența din dărăt.

Z

- „Zânzănire“. — Tremurare de frig.
„Zăpsât“. — Cuprins pe neașteptate.
„Zeglimboaică“. — Se strîmbă, schimonoseșie.
„Zălăvat“. — Cu mulțimea, încomodare.
„Zălicit“. — Sărit așchia sau alt ceva.
„Zăcon“. — Obiceai.
„Zănosât“. — Abia deșteptat din somn, somnoros.
„Zăpuc“. — Căldură.
„Zmîncieșcie“. — Trage din mână cu forța, aspru.
„Zgonire“, „izgonire“, „zăgonit“. — Dimis din lucru,
din oficiu.
„Zgomot“. — Sunet neplăcut, larmă.
„Zăzanie“. — Conturbare, ciartă, între casnici.
„Zăvrăjbire“. —
„Zăgniț“. Risipă în alimente, remășițe.
„Zăgogit“. — Nimerit, lovit.
„Zdrușit“. — Spart.
„Zdrumic“, „zdrobesc“. — Mărunțesc, sfarăm.
„Zdravăn“. — E voinic, sănătos, tare.
„Zevdravăn“. — Peste fire mare, nenatural, hală.
„Zgrâcit“. — Scump, restrâns, egoist.
„Zăpicit“. — Ne crescut, remas mic.
Cuvinte Bănățene culese de P. N.

„Zgugulit“. — Friguros, restrâns în haine, mic.
 „Zăcinit“. Obrît, abătut apa.
 „Zăprît“. — Oprit, nu poate diara.
 „Zăbovit“. — Amânat, întârziat.
 „Zmăneșce“. — Dă sătanei.
 „Zmău“. — Sătan, drac.
 „Zbate“. — Suge vițelul ultima picătură.
 „Zvîcneșcie“. — Sângele în buboni, lovește.
 E luat de „zuze“. — De zine, e nebun.
 „Zgârniat“. — Scump, avar.
 „Zgârnav“. — Urîcios, produce greață.
 „Zăgniat“. — Gunoii, de alimente.
 „Zălăcît“. — Sărit.
 „Zducnieșce“. — Impinge, izbeșce ușa.
 „Zădânat“. — Oprit.
 „Zămuică“. — Apă acră făcut cu făină, borș.
 „Zăbovi“. — Intârzia.
 Se „zgârgoreșcie“. — Se restrânge, abstea dela plac.
 „Zatcă“. — Bîtul cu care oprește sulul din dărăt
 război.

J

„Jigubină“. — Un parasit pe care ești nevoit
 susțini.
 „Jîvină“. — Fiară sălbatecă.
 „Jigane“. — Un neam de fiară.
 „Jumulit“. — Pănușit, luate pienele, părul.
 „Jupân“. Domni vechi, care bătea.
 „Jipuesce“. — Trage pielea, averea.
 „Jîgoare“. — Morb la câni. Arsuri pe pept.
 „Jubră“. — Zgaibă, bubă.
 „Jilav“. — Tare, nu se poate frânge.
 „Jăglăvit“. — Vătămat, julit la picior.

EMILIAN NOVACOVICI învățător,
cavaler al Coroanei României.